

Pedagogical conditions for improving the school preparation group children's preparation mechanisms for school preparation

Gulnora KHOLBOEVA¹

Pedagogical Institute of Termez State University

ARTICLE INFO

Article history:

Received February 2021
Received in revised form
28 March 2022
Accepted 20 April 2022
Available online
15 May 2022

Keywords:

preschool education,
assessment mechanisms,
preparation for school
education,
pre-school education,
complex,
psychological environment.

ABSTRACT

In this article, the preparation of the pre-school group for school education, one of the main tasks of pre-school education, which is the main link of continuing education, is to prepare a child for school education. They need to take into account the need to ensure a smooth transition to education.

Any innovation in the education system implies the availability of information and methodological support. Therefore, preschool education organizations through the study, analysis and generalization of best pedagogical practices in the introduction of innovations in the educational process and the implementation of the achievements of pedagogical and psychological sciences, the use of modern pedagogical and information and communication technologies Improving the content and methods are important areas.

2181-1415/© 2022 in Science LLC.

DOI: <https://doi.org/10.47689/2181-1415-vol3-iss4/S-pp455-459>

This is an open access article under the Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru>)

Maktabga tayyorlov guruhi bolalarining maktab ta'limiga tayyorgarligini baholash mexanizmlarini takomillashtirishning pedagogik shart-sharoitlari

ANNOTATSIYA

Kalit so'zlar:

maktabgacha ta'lim,
baholash mexanizmlari,
maktab ta'limiga tayyorlash,
maktabgacha ta'lim
muassasidagi ta'lim-tarbiya,
kompleks,
psixologik muhit.

Mazkur maqolada maktabga tayyorlov guruhini maktab ta'limiga tayyorlash, uzluksiz ta'limning bosh bo'g'ini hisoblangan maktabgacha ta'limning asosiy vazifalaridan biri bolani maktab ta'limiga tayyorlash ekanligi, maktabgacha ta'lim muassasidagi ta'lim-tarbiya sharoitlarida maktab ta'limiga ozorsiz o'tkazishni ta'minlash zarurligini hisobga olishlari lozimligi haqida so'z boradi.

¹ Teacher, Pedagogical Institute of Termez State University. Termez, Uzbekistan. E-mail: gulnora@terdupi.uz.

Ta'lim tizimiga kiritilayotgan har qanday innovatsiya axborot va metodik ta'minotning mavjudligini ko'zda tutadi. Shu sababli maktabgacha ta'lim tashkilotlari o'quv jarayoniga innovatsiya kiritishda ilg'or pedagogik tajribalarni o'rganish, tahlili qilish va umumlashtirish hamda pedagogik-psixologik fanlarning yutuqlarini amaliyotga tatbiq etish, zamonaviy pedagogik va axborot kommunikatsiya texnologiyalari imkoniyatlaridan foydalanish orqali o'quv jarayonlari mazmuni va metodlarini takomillashtirish muhim yo'nalishlardan sanaladi.

Педагогические условия совершенствования механизмов оценки групповой подготовки детей к школьному обучению

АННОТАЦИЯ

Ключевые слова:

дошкольное образование, механизмы оценивания, подготовка к школьному обучению, дошкольное образование, комплекс, психологическая среда.

В данной статье обсуждается вопрос о подготовке дошкольной группы к школьному обучению, который является одной из основных задач дошкольного образования. Любое нововведение в системе образования предполагает наличие информационно-методического обеспечения. Поэтому организации дошкольного образования путем изучения, анализа и обобщения передового педагогического опыта по внедрению инноваций в образовательный процесс и применению достижений педагогических и психологических наук, использованию современных педагогических и информационно-коммуникационных технологий. и методы являются важными областями.

KIRISH

O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi maktabgacha ta'lim sohasini rivojlantirishga yo'naltirilgan dasturlar va kompleks chora-tadbirlarni ishlab chiqish uchun asos bo'ladi. Hujjat tizimni malakali pedagog kadrlar ta'minlash, davlat MTTlar quvvatini oshirish, moddiy-texnik holatini yaxshilash hamda davlat MTTlarining o'quv-metodik materiallar bilan ta'minlash kabi vazifalarning hal etilishini nazarda tutadi. O'zbekiston Respublikasida maktabgacha ta'lim to'g'risidagi Nizomga muvofiq bola maktabgacha ta'limni uyda, ota-onalarning mustaqil ta'lim berishi orqali yoki doimiy faoliyat ko'rsatadigan maktabgacha ta'lim muassasalarida, shuningdek, MTTlariga jalb qilinmagan bolalar uchun MTTlarda, maktablarda, mahallalarda tashkil etilgan maxsus guruhlar yoki markazlarda oladi. Bu yerda ular haftada 2-3 marta shug'ullanishadi [8]. Ota-onalarga maktabgacha ta'lim shaklini tanlash huquqini beriladi. 6-7 yoshli bolaning maktab ta'limiga tayyorligini aniqlashda maktabgacha yoshdagi bolalar ta'lim-tarbiyasi bilan shug'ullanuvchilar asosiy shart hisoblanmish – bolaning maktabga tayyorligi maktabgacha va maktab davridagi hayot tarzi hamda faoliyati uchun ko'prik vazifasini o'tashini, oila yoki MTTdagi ta'lim-tarbiya sharoitlarida maktab ta'limiga ozorsiz o'tkazishni ta'minlash zarurligini hisobga olishlari lozim [4].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Xususan, Abu Nasr Forobiy bolaning psixik rivojlanishida ota-onaning ruhan va jismonan sog'lomligi ta'siriga bevosita biologik omil nuqtayi nazaridan qarab, ularning oiladagi bolaga bo'lgan munosabati, xarakteri hamda atrofdagilar bilan o'zaro munosabatini bolaning ijtimoiylashuviga, hamkorlik aloqalari tendensiyasining rivojlanishiga, maqsadli faoliyatga kirishishga ta'sir etuvchi ijtimoiy omil sifatida baholagan. Uning mazkur qarashlarida ota-onaning funksiyalariga e'tibor qaratish lozimligi masalasi ochib berilgan. Forobiyning pedagogik va psixologik ilmiy qarashlari oilada bola shaxsining shakllanishida muhim ahamiyatga ega.

Sharqda "Shayx ur-rays" nomi bilan mashhur bo'lgan buyuk olim Abu Ali Ibn Sinoning "Tib qonunlari" va "Amaliy hikmat" asarlarida oila, ota-ona hamda bola munosabatlariga oid qarashlarida o'ziga xoslik shundaki, u o'z asarlarida ota-ona bolaning jismoniy salomatligiga alohida e'tibor berishi lozimligini ilmiy asoslab bergan. Ibn Sino bolani havosi o'rta darajada, issiq va sovuq bo'lmagan uyda uxlatishni, bola uxlatiladigan uy soya va qorong'u bo'lmog'i kerakki, bu uyga quyoshning nuri tushmasligi, bola o'rinda yotganda uning boshi tanasining boshqa bo'laklaridan yuqorida turishi, bolaning yotar o'rni bo'yni, qo'l, oyoqlarini va umurtqa ustunini qiyshaytirib qo'yishdan saqlash lozimligini ta'kidlaydi [2]. U har bir bolaning jismoniy salomatligiga alohida e'tiborli bo'lishi lozimligini ta'kidlarkan, ota-onaning bolaga bo'lgan munosabatidagi ma'suliyatlilik, javobgarlik hissiga alohida urg'u beradi. Ota-onaning bola shaxsini hurmat qilishi, nihol misol bolani qo'pol so'zlarsiz parvarishlash lozimligini, haddan ziyod hayajonlantirish ruhiy nosog'lomlikka olib kelishi, ota-onaning vazifasi va xarakter xususiyatlari, ayniqsa, onaning munosabatlari qanday ko'rinishga ega bo'lishi zarurligi oiladagi psixologik muhit ta'siriga e'tiborni qaratadi.

Tahlil va natija. Abu Ali ibn Sino "Tib qonunlari" asarida yozishicha: "Tarbiyachining diqqati bola xarakterini yaxshilashga, bolaga qattiq g'azab, qo'rquv, munosabatdagi og'ir tabiatlilik begona bo'lishiga, bola nimani xohlashi va nimaga intilishi ko'rinib turishiga hamda uning oldida unga yoqmaydigan narsani qilmaslikka qaratilishi zarur. Buning yordamida ikki yoqlama foydaga erishiladi: birinchidan, bolada uning ilk bolalik davridan boshlab, kuchli ijobiy xarakter shakllanadi; ikkinchidan, bunday rivojlanish bolaning jismoniy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi [1]. Axir, g'azab kuchli qo'zg'atuvchi bo'lib, og'ir tabiatlilik holdan toydiradi, dangasalik esa hayotiy kuchlarni qisqartiradi".

Ilmiy-pedagogik tahlillardan ko'rinib turibdiki, Sharq mutaffakirlari bola tarbiyasi xhqidagi qarashlarida pedagogik va psixologik jihatdan juda ham muhim fikrlarini aytib o'tishgan, ayniqsa, ota-ona va bola o'rtasidagi munosabatga alohida e'tibor qaratishgan. Mazkur qarashlarda ota-ona mas'uliyati, ularning muomala usuli, bola shaxsi shakllanishida ota-onaning ta'siri va unga munosabati muhim o'rin egallashini aytib o'tishgan [6]. Ma'lumki, maktabgacha yoshdagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash jarayoni murakkab va tizimli jarayon sanalib, uning samaradorligi maktabgacha ta'lim tashkilotlaridagi pedagogik jarayon samaradorligi bilan uzviy bog'liq holda baholanadi. Bolalarni maktabga tayyorlash jarayonini hamkorlikka asoslangan pedagogik tafakkur doirasida tashkil etish natijasida ularda quyidagi ko'nikmalar shakllantiriladi: a) didaktik materiallar ustida hamkorlikda ishlash; b) topshiriqlarni birgalikda mustaqil bajarish; v) o'zlashtirilgan axborotlarni tahlil qilish; g) ijodiy layoqatlarini rivojlantirish kabilar. Buning natijasida maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalar o'zlarini qulay his qiladi,

o'zlariga tashqaridan nazar tashlashga odatlanadi, o'z xatti-harakatlarini tanqidiy baholay boshlaydi. Natijada, o'z kamchiliklarini aniqlashga erishadi, bir-birlarining fikrlarini tinglay boshlaydi, tengdoshlarining fikrlariga e'tibor qaratadi, ularning fikrlari bilan hisoblashish ko'nikmasini egallaydi.

XULOSA

Bolalarning maktab ta'limiga tayyorgarligini kompleks baholash muam-mosining ijtimoiy-pedagogik zarurati haqida so'z borar ekan, tadqiqotchi M. Hamdamova ushbu masalani bu borada maktabgacha ta'lim tashkiloti rahbar va pedagog-tarbiyachilarining kasbiy kompetentligi muammosi bilan bog'laydi [7]. Tadqiqotchining fikricha, maktabgacha ta'lim tashkiloti rahbari amaliy faoliyatida asosiy funksiyalarni bajarish uchun nafaqat umumiy professional kompetentliklarga, balki menejment sohasidagi maxsus bilim va ko'nikmalarga ham ega bo'lishi kerak. Shu munosabat bilan ta'lim tizimining dolzarb vazifasi maktabgacha ta'lim tashkilotida istiqbolli rahbar, pedagogik xodim, boshqaruv kompetensiyalariga ega bo'lgan menejerni shakllantirishdan iborat. Mazkur jarayonlarda maktabgacha ta'lim tashkiloti rahbarining boshqaruv kompetentligini umumiy tahlil qilish uni umumiy kognitivda ajralmas shaxsiy va kasbiy xususiyat sifatida aniqlashga imkon beradi [9]. Shu bilan birga, umumiy va, ayniqsa, pedagogik boshqaruvda boshqaruv faoliyati qonunlari va prinsiplarini bilish; boshqaruv faoliyatida yuzaga keladigan vaziyatlarni tushunish, tahlil qilish va baholash qobiliyatini rivojlantirishga xizmat qiluvchi qadriyati (gumanistik, demokratik, shaxsga yo'naltirilgan qiymat yo'nalishlari); rahbarning maktabgacha ta'lim tashkilotida boshqaruv funksiyalarini professional darajada bajarishga tayyorgarligi va qobiliyatini belgilaydigan kommunikativ (konstruktiv o'zaro ta'sirga, kommunikativ qobiliyatlarga) va tashkilotchilik (bashorat qilish, rejalashtirish, boshqarish faoliyatini tashkil etish, mashqlarni boshqarish va boshqalar) kompetentligini takomillashtirishni taqazo etadi. Mazkur rivojlanish sohalari va ularda belgilangan mazmun, kompetensiyalar bolalarni maktab ta'limiga tayyorgarligini shakllantirish va baholashdagi muhim mezonlar sifatida xizmat qiladi. Jumladan, bolaning bilish-kognitiv jarayonlarining rivojlanishi undagi aqlik-intelektual, ijodiy-kreativ hamda hissiy-emmotsional sohadagi o'sish darajalarini belgilab beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Hamida Ahmedova. Bolangiz maktabga tayyormi? Marifat-madadkor nashriyoti.
2. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz. – T.: "O'zbekiston", 2017.
3. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shahsiy javobgarlik-har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. – T.: "O'zbekiston". – 2017.
4. O'zbekiston respublikasi vazirlar mahkamasining 2018-yil 30-iyuldagi "Oilaviy nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlari hamda oilaviy nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyati bo'yicha ruxsatnoma berish tartibi to'g'risida nizomlarni tasdiqlash haqida"gi 595-qarori
5. O'zbekiston respublikasi vazirlar mahkamasining 2020-yil 22-dekabrda "Maktabgacha ta'lim va tarbiyaning davlat standartini tasdiqlash to'g'risida"gi 802-sonli qarori
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2016-yil 29-dekabrda "2017–2021-yillarda maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori
7. P. Yusupova. "Maktabgacha tarbiya pedagogikasi" "O'qituvchi" T.: 1993-yil.

8. Qodirova F., Sh. Toshpo'latova, N. Qayumova, M. A'zamova Maktabgacha pedagogika. – T.: Tafakkur. 2019.

9. Xalilova N.I. Norqo'ziev D.B. Bolani maktab ta'limiga psixologik tayyorgarligi. Toshkent. 2009-yil.